

מרכז עולמי להוראה

מיסוד מרן ראש הישיבה רבנו **יששכר מאיר** זצוק"ל
בנשיאות מרנן ורבנן גדולי פוסקי הדור שליטי"א
בראשות הרה"ג ר' **דוד אקלר** שליטי"א
רב ומו"צ בק"ק נתיבות
יו"ר מרכז עולמי להוראה מעשית

קרית הישיבה - רח' שפתי חיים 10 נתיבות
נייד : 052-760-8448 | טלפקס : 08-9941965 | דוא"ל : mol0527608448@gmail.com
מענה לשאלות - בוקר : 9:00-9:30 צהרים : 14:30-15:00 ערב : 20:00-22:00

הקדמה לספר מראה דוד

א) הנה כשמגיע לפני מורה הוראה שאלה במראות הדמים וישנה אפשרות לטהר אשה לבעלה אינו רשות בעלמא

אלא צריך להשתדל מאוד למצוא דרך שאפשר לטהר ונחשב לזכות גדולה

[כמבואר בעץ יוסף [עין יעקב] (בכרכות ל.) שכתב אודות דוד המלך ע"ה שאפילו שבעיני כל החכמים היה נראה לטמא אם בעיניו היה נראה לטהר דחק עצמו להוראה זו על מנת לטהר אשה לבעלה, וכן מבואר בשו"ת נודע ביהודה (מסורה קמ"א יו"ד סימן מ"ג), בנידון השאלה שם בענין תליה בדם פצע, שכתב "...במוצאת בעד הבדיקה זו היא דרכה דרך נשים... מן השמים ירחמו עליה, אבל להיות שמאוד ראוי לחוש לתקנת בנות ישראל... ועד מתי תצטער ותיזל, ודוד המלך ע"ה נשתבח שהיו ידיו מלוכלכות בשפיר ובשליא לטהר אשה לבעלה (ברכות ד.), ולא שבחוהו שהיו מלוכלכות לטמא אותה אם טמאה היא להבדילה מעוון נדה אלא שיותר השבח לטהר מלטמא, אמרתי אתן אל ליבי להמציא איזה קולא כפי שאפשר", וכן כתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סימן קע"ו), בענין מראות הדמים, "אינני רוצה שתצא חומרא מתחת ידי בענין זה, וכת דהיתרא עדיף להתיר אשה לבעלה", ועוד יעויין בשיירי טהרה (סימן קכ"ו תשובה ג'), בנידון השאלה שם בענין תליה בדם פצע, שכתב "...והנה קצרתי מאוד מחמת הזמן גרמא כי ימים הקדושים ממשמשיך ובאין... לזה אין ראשי עלי להארין, רק אמרתי יהיה מה אשיבה לטהר אשה לבעלה אולי תהיה לי השריה הזאת לעד להמליץ עלי ליום הגדול והנורא לזכות אותי בכלל ישראל הכשרים אמן".]

ב) ולכן כשמגיע לפני מורה הוראה שאלה בהוראה מעשית

בנידון תליה בדם פצע, שהינה שאלה המצויה מאוד, צריך להשתדל מאוד למצוא דרך שאפשר לטהר האשה לבעלה, אלא דמאיך יש להזהר מאוד בהוראה זו, דלדאבוננו נתגלו מכשולים רבים בהוראת תליה בדם פצע.

ג) ולענ"ד נראה שהמכשולים הרבים שנתגלו בהוראת תליה בדם פצע

הינם משום שפרטי נידון זה [כגון תליה למפרע, תליה להבא ורגלים לדבר לדם פצע], שהינם מהכללים הנצרכים לתליה בדם פצע, מפוזרים בספרי הפוסקים במקומות שונים ואינם מרוכזים, וכן אינם מבוארים כולם בהרחבה, ואין יד הכל משגת להתבונן היטב בכל הפרטים הנצרכים.

(ד) וכבר כתב השואל בשו"ת חתם סופר (יו"ד סימן קמ"ז), בענין תליה בדם פצע, "כי דברי תורה היא וללמוד אני צריך ובפרט בנידון כזה שמוטל על גדולי זמנינו להורות הדרך הישר אשר ילכו בו, ע"כ אמרתי אם ישים איש מתג בפי לא ימנע אותי מלדבר בנידון זה".

אשר על כן הנה עתה באתי על דבר מה שנתבקשתי
ממורי ורבי הגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל
ולהבח"ל ממרנן ורבנן גדולי הפוסקים בדור שליט"א

בהדרכתם ובהכוונתם

לרכז כל הפרטים הנצרכים לתליה בדם פצע ולבארם בהרחבה

ולהעלותם על שולחן מלכים מלכי רבנן

מורי הוראה היושבים על מדין

להורות הדרך הישר אשר ילכו בו.

[והנה בתחילה עלה בדעתי דאע"פ שאין מסרבים לגדול

מ"מ קטונתי מלהכניס ראשי בנושא חמור זה,

שכידוע ליושבים על מדין

שתליה בדם פצע נחשב לאחת השאלות החמורות ביותר,

שישנם רבים הנמנעים מלהורות בשאלות אלו

מחומרת הנושא והאחריות הגדולה,

אך דא עקא מכיון שלא מצאתי מי שהכניס עצמו בענין זה לעובי הקורה

(דהנה ישנם פוסקים בדורנו שהתייחסו לנידון,

אמנם נכתב בקיצור נמרץ, כמובא לקמן בספר)

אמרתי נראה שנתקיים בי במקום שאין אנשים השתדל להיות איש,

ואולי אזכה ברצון ה' יתברך שיתפשט בתפוצות ישראל].

**(ה) וכידוע שישנה אזהרת הקדמונים
אודות החיוב להעלות על הכתב ולהדפיס חידושי תורתו
למען יעמדו ימים רבים לתועלת הרבים
דאל"כ נחשב כנביא הכובש נבואתו**

[יעויין מש"כ בספר חסידים (סימן תק"ל) "וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב הרי גוזל מי שגילה לו, כי לא גילה לו אלא לכתוב, דכתיב "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם", וכתיב "יפוצו מעינותיך חוצה", וזהו שכתוב "יביא במשפט על כל נעלם", שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו, אם רע שאינה כותבה", וכן בשו"ת בית יוסף (סימן ג') "דהיינו לא תאגור דבריך, שחייב האדם שיש בידו דברי תורה או הלכה לשלוח ידו בקולמוסו ולכותבו בספר ולהוציאו לאור", וכן בהקדמת בית אלהים (למצי"ט) "כל מה ששואל תלמיד לרבו נאמר למשה בסיני, ועל זה חייב כל אדם המחפש טובו מתוך לקח טוב להודיע מה שחידש בחכמתו מחכמת התורה לתלמידיו וחבריו, ואם יזכהו האל להגדיל תורה ולהאדירה יודיענה ג"כ בכתב לאחרים קרובים ורחוקים ממנו כדי שיהנו כולם מחכמתו", וכן במחשבת חרוץ (לר' זלמן הכהן) (עמוד קי"ג) "מ"מ גם כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל הוא בכלל תורה שבעל פה שנגלה למשה רבנו ע"ה כמו שאמרו ז"ל (ויקרא רבה כ"ב, א'), ומשחידשו בעולם הזה צריך שישאר הדברים לעולמי עד בעולם הזה גם כן ע"י כתיבה, ועל כן הזהירו הקדמונים לכתוב כל מה שמחדש כמו שכתב בספר חסידים סימן תק"ל והמגיד להבית יוסף וכדומה, כי אין אדם יודע איזה יכשר... וצריך שלא יאבד באבדו ח"ו, דאז ח"ו יצטרך להתגלגל, רק יוציאנו בפועל בעולם הזה ע"י דיבור פה לתלמידים או ע"י כתיבה. וראיתי כתוב ע"ש חכם גדול אחד שלא כתב שום דבר מחידושו באומרו כי לא הותר לו הכתיבה, כי הוא זוכר הכל ולא שכח שום דבר ממשנתו ומחידושו מעודו, וטעה, כפי מה שנתבאר כי אין כוונת הכתיבה לעצמו לבד רק לדורות הבאים", וכן במועדים וזמנים (חלק ז' בהקדמה) "ולפי זה נאמר גם בחידושי תורה, שאם לא יכתוב וימסור הרי ישכחו אלו הדברים, וע"כ אם לא מפרסמם עובר בלאו, שחסר במסירת התורה בישראל, ובפרט בענינים הנוגעים למעשה, בודאי אם זכה לחלקו בתורה ראוי לו למסור את הדברים, ומה עוד שאולי לא ניתנו לו אלו הדברים רק כדי למסורם לאחרים, ורמז לזה "וממדבר מתנה וממתנה נחליאל", שהתורה כמדבר דהיינו הפקר כמדבר ומי שזוכה מנחילה הלאה".

ועוד יעויין במגדל עוז (ליע"ז) (דף ב') שכתב "אם כותב חידושי תורה ומוסרם לרבים אין קץ לשכרו וצדקתו עומדת לעד, ובודאי אין הרבצת תורה גדולה מזו". וכן יעויין מש"כ בשו"ת בשמים ראש (סימן כ') "... מי שעוסק בענין אחד, ומוציא לאור דין חדש מסופק שעדיין אינו נמצא חתוך, אין לך לימוד תורה לרבים גדול מזה, הוא לומד תורה לכל ישראל".]

ו) והנה כאן מקום אתי להעלות על הכתב רחשי לבי,

דאחר עמל ויגיעה רבה

להוציא מתחת ידי דבר מתוקן לתועלת הרבים

[יעויין מש"כ ברמב"ם (נמאלמ קידוש השם) "וממה שראוי שתדעהו שהאדם אין ראוי לו לדבר ולדרוש באזני העם עד שיחזור מה שרצונו לדבר פעם ושנים ושלוש וארבע וישנה אותו היטב ואח"כ ידבר, וכך אמרו ע"ה (בראשית רבה פרשה כ"ד) והביאו ראיה מלשון הכתוב "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה" ואח"כ "ויאמר לאדם", זה נאמר על מה שצריך לאדם לדבר בו בפיו, ואולם מה שיחוק האדם ויכתבהו על הספר ראוי לו שיחזירהו אלף פעמים אילו יתכן זה", וכן בהקדמת הש"ך "באמת ובתמים טרחתי טרחות הרבה וכמה יגיעות יגעתי (שחיברתי ספרי זה)... עד אשר הוצאתי מכח אל הפועל מחשבתי, ובררתי ושקלתי הכל בכף מאזנים, וחזרתי על כל צדדים וצדי צדדים לא פעם אחת ושנים... עם חברים חשובים אהובים חביבים וערבים המקשיבים לקולי..."]

ראיתי בחוש במהלך הכתיבה סייעתא דשמיא מיוחדת שלא בדרך הרגילה

והיה בעיני לפלא ממש, ואכמ"ל

[יעויין מש"כ בתורת הבית (לחפז חיים) (פקק ז') "וכזה מצינו גם כן אצל המשכן שכל מי שהיה משיב לבו ותשוקתו לעשות מלאכת המשכן היה הקב"ה נותן לו דעת ותבונה שידע איך לעשות, כדכתיב בשמות ל"ו, ב' "ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אותה", ולא כתב "וכל" משום דבאמת ענין אחד הוא, רוצה לומר למי שהוסכם בדעתו להתקרב אל המלאכה להתבונן איך לעשותה לזה נתן ה' הדעת כדי שידע איך לעשותה. ודבר זה שייך לכל עניני הטוב, בין בעניני הפעולות ששייכות לעניני הקודש שצריך ליתן לב להתבונן איך לעשותה, ובין בעניני לימוד התורה אם אחד יסכים בדעתו להשתדל להיות בקי באיזה סדר גמרא וכדומה ויראה ללמוד ולחזור כמה פעמים או לברר איזה הלכה בתורה ומתיגע בה, בודאי הקב"ה יתן לו דעת בלבבו ויעזרהו להוציא מחשבתו לפועל. וכל זה הוא בכלל מה שאמרו חז"ל בגמרא שבת קל. כל דבר שמסרו בית דין נפשן עליה מתקיימת בידן, וענין זה שייך אפילו ליחיד וכמו שאמרו חז"ל עה"פ במשלי ל', ל"ג "כי מיץ חלב יוציא חמאה" במי אתה מוצא חמאה של תורה, במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה... וכלל אמרו חז"ל יגעתי ולא מצאתי אל תאמין, ועל כן המציאה היא כפי היגיעה.

לך נא וראה גודל יגיעתם לתורה, שאפילו להשיג איזה פרט קטן שנחסר להם היו מתרצים להתבזות בתכלית הבזיון ואך כדי להשיג הפרט ההוא, וכדאיתא בגמרא אמר רב שמונה עשר חודשים גדלתי אצל רועי בקר כדי לידע איזה מום קבוע ואיזה מום עובר, הרי שאפילו בשביל ידיעה קטנה היה מתרצה להתבזות ולדור אצל אנשים פחותים משך רב, שאפילו לשאר בני אדם היה דבר זה בזיון גדול וכ"ש לאיש רום המעלה כרב, אכן בשביל חביבות התורה היה מתרצה על הכל, וכן במועדים וזמנים (חלק ג' נסקלמה) "ומעתה נראה שהמלמד תורה או מחבר ספר זוכה לסייעתא דשמיא מפני זכות הרבים, ותולין לו זכות הרבים אף שבעצם הוא גופא אינו ראוי לכך, ומהאי טעמא אי אפשר לנו לנעול דלת למחבר ספר לזכות הרבים, שדוקא אם הכוונה לחבר הדברים בספר זוכה לסייעתא דשמיא ולכוין לאמיתה של תורה מה שאינו זוכה כשמעיין לעצמו וז"ב, ומהאי טעמא נראה דנאה ויאה כשמגיע הזמן לזכות הרבים ללמדם תורה שמזכה בזה גם לעצמו כמ"ש".

ואכן נראה שמקום הניחו לי מן שמיא להתגדר בו

[יעויין מש"כ בהקדמת הפרי מגדים "והנה בספר לפעמים ימצא בקטן מה שלא נמצא בראשונים, או מקום הניחו לו או לרוב פשיטותו ורוחב שכלם די להם והשמיטו", וכן בצוואת רבי אליעזר הגדול (אות י') "בני... הט אזנך ושמע דברי חכמים... ואל תהי בז לכל אדם, כי כמה מרגליות ימצאו באפקרסותו של עני. אין אדם נכנס לתחומו של חברו, ואין אדם יכול לחדש דבר בתורה שחברו מזומן לחדשו, כי הכל מוכן לפניו מיום שהתורה נבראת", וכן בשם עולם (לחפץ חיים) (פרק י"ג) "הנה ידוע שלכל איש ישראל יש לו חלק בתורה, וכאשר כתב הגר"א ז"ל שלפיכך אמרו חז"ל יגעתי ולא מצאתי אל תאמין, שהוא כעין מציאת איזה דבר, שמתחילה קודם שמצאה היתה גם כן בעולם אלא שמחפש אותה ומוצאה, כן ענין התורה שלכל איש ואיש ניתן חלק בתורה הקדושה בעת מעמד הר סיני שהיו כל הנפשות שם, ולפיכך אנו מבקשין כולנו מהשי"ת ותן חלקנו בתורתך. וכל אחד ואחד בבואו לזה העולם כאשר מתיגע בתורה הוא מוצא החלק שניתן לו ולזה החלק מושך לו ליבו, ולפיכך אמרו חז"ל בגמרא ע"ז י"ט: אין אדם לומד אלא מה שליבו חפץ שנאמר (תהלים א', ב') "ובתורתו וכו', וזה החלק הוא כמו מטמון שהטמין השי"ת עבורו בתורה, כי אב רחמן הוא ורוצה שלא יתבייש שום איש בבואו שם, ועל כן לענין התורה צריך לחפש היטב היטב וליגע עצמו שבודאי ימצא המטמון שהטמין השי"ת עבורו",

וכן בשם עולם (לחפץ חיים) (פקד י) "אמרו חז"ל (עבודה זרה ה':) תנא דבי אליהו לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא... ומה שאמר בלשון "לעולם" הוא דאל יחשוב האדם דסוגיה זו כבר בררו אותה גדולים שלפנינו ואין לי שוב במה לעיין בה ולחדש בה דבר, אל יאמר האדם כן... ובאמת יש לכל אחד ואחד מתלמידי החכמים חדרי חדרים בתורתו, כמו דאיתא בתנא דבי אליהו, ולכל אחד ואחד מזומן לו חלקו, וזה שאמר לעולם ישים אדם עצמו וכו', היינו שיחשוב שלעצמו הרי הוא כמי שלא נחרשה עדיין, וכשיחרשנה יוציא אח"כ הוא גם כן ממנה פרי".

(ז) וראיתי להביא בכאן מש"כ הש"ך (בהקדמה לספרו נקודות הכסף) "אמר המחבר... ואני מחלה את פני בעלי התורה, כל מי שיודע איזו השגות או תפיסות או קושיות עלי... ואם אפשר להודיעני יודיעני, ועלי להשיב לו כיד ה' הטובה עלי... כי באולי יש איזו שגיאה בחיבורי... ולא יהיה המכשלה הזאת תחת ידי, ועלי להחזיק לו טובה וחסנות ותשואות חן חן כל הימים, כי אין כוונתי ח"ו להתגדר ולהעמיד על דברי, וצריכים אנו לקבל האמת ממי שאמרו, והאמת מעצמו מוכרע ויורה את דרכו, ובכן אל אמת ינחני בדרך אמת, ויזכני להדפיס גם שאר חיבורים אשר חיברתי בתורת אמת, כך ה' בטחתי ולא אבוש לעולם ועד".

ומה' אשאלה מענה לשון,

זכני להוציא לאור עולם שאר חיבורים אשר חיברתי,

למען יעמדו ימים רבים לתועלת הרבים,

ושלא תצא תקלה ומכשול מתחת ידי מעתה ועד עולם, אכי"ר.